

Lesmap

Zebarbar
Sira & De Micmac Studio

Beste leerkracht,

Binnenkort ga je met je klas naar de voorstelling *Sira & De Micmac Studio* van Zebarbar.

In deze lesmap vind je achtergrondinformatie en een aantal suggesties om rond te werken in de klas. Misschien vind je het fijn om je leerlingen voor te bereiden op de uitstap naar een theatervoorstelling of heb je na het beleven zin om samen aan de slag te gaan. We hopen dat onze ideeën en suggesties je zullen inspireren!

Veel plezier en tot snel!

Zebarbar & Villanella

Over Zebarbar

In een Vlaamse theaterwereld die er nog steeds heel wit uitziet, gaat Zebarbar voor het doorbreken van clichés - voor helden met roots in de hele wereld.

Zebarbar zijn actrice **Yamina Takkatz** en muzikant **Han Stubbe**.

Het gezelschap is ontstaan vanuit de fascinatie van Yamina voor de Berbersprookjes uit haar land van origine, het Algerijnse Kabylie. In een opwindend muzikaal kader brengt Zebarbar verhalen uit Afrika en Azië aan een stedelijke jeugd die ook steeds meer haar wortels heeft in de hele wereld. Verhalen die herkenbaar zijn voor kinderen van Maghrebijnse en Afrikaanse afkomst, en tegelijk aansluiten bij de leefwereld van alle kinderen van vandaag. Gemeenschappelijke verhalen als tegengewicht voor religieuze en politieke bewustzijnsvernaauwing.

Han Stubbe speelt al meer dan 20 jaar bij DAAU, een niet zo klassiek muziekensemble dat alle genres en stijlen heeft gemixt. Dat bleek de ideale voedingsbodem voor het theater van Yamina. Ze kwamen uit op een mix van oud en nieuw, van folk, roots en hedendaagse muziek.

Yamina Takkatz groeide op in Bobigny, een voorstad van Parijs. Gepassioneerd door cinema wilde ze al zeer jong films maken. Via de opleiding in Saint-Denis is ze uiteindelijk terecht gekomen in Luik. Haar plan was om de acteursopleiding te volgen om zelf acteurs te kunnen regisseren, maar tijdens haar studie aan het conservatorium is zelf spelen steeds belangrijker geworden. Buiten haar eigen voorstellingen is Yamina regelmatig op scène te zien in Vlaanderen en Wallonië, recent nog in *Le Pelican* (Jeanne Dandois, Theatre Varia, 2017) en **De Kinderjaren van Jezus** (Mokhallad Rasem, Toneelhuis, 2017).

Yamina en **Aïcha Cissé** kwamen elkaar tegen op de toneelwegen van Vlaanderen. Aïcha was op tournee met haar succesvoorstelling *Dis-moi wie ik ben*. Na de voorstelling was er meteen een klik. Intussen maakte Aïcha haar eerste solovoortelling *Prêt à Aimer*. Na een eerder project met Laika (*Konijn met pruimen*) is het nu de eerste keer dat ze voor kinderen gaat spelen.

Over Sira & De Micmac Studio

Een verrassende bewerking van een oude mythe, een swingend stuk, een combinatie van animatiefilm en jeugdtheater met humor en vaart.

Sira woont in het mooiste en coolste dorp van de wereld. Iedereen is er gelukkig, en daarvoor zorgt de Kangoerang. Hij is een mysterieuze tovenaars die er strikte regeltjes op nahoudt. Wat er gebeurt als iemand die overtreedt is niet bekend, want niemand heeft het ooit gedurfd. Tot Sira op een dag het gezag van de Kangoerang

in vraag stelt. Een ramp dreigt voor het hele dorp... Is Sira te ver gegaan?

In een opnamestudio geven actrices Yamina Takkatz en Aïcha Cissé een stem aan Sira. Letterlijk: ze spreken de stemmetjes in bij een animatiefilm over Sira. Maar ook figuurlijk: want Sira zoekt haar eigen stem in relatie tot de tradities van haar volk.

Maar er zijn raadsels en geheimen in het verhaal. Het avontuur van Sira wordt een ontdekkingstocht waarin de actrices op scène de betekenis van het verhaal in vraag stellen, en daarmee ook de manier waarop ze naar zichzelf en elkaar kijken.

Voor Sira & de Micmac Studio werken Zebarbar en Villanella samen met animatiefilmmaker Gerd de Kinderen. Zijn animaties zijn meer dan zomaar een extraatje: ze maken integraal deel uit van het verhaal en de theatraliteit.

Thema's

I De animatiestudio: een verhaal in een verhaal

In dit toneelstuk zijn er twee verhaallijnen te volgen, wat er in de film gebeurt en wat er zich in de Micmac Studio afspeelt. Er zijn de actrices Yamina en Aïcha (dit zijn ook hun echte namen) en ook nog de muzikante Sarah en techniker Sam. Je ontdekt hoe een animatiefilm wordt ingesproken, hoe voetstappen geluid krijgen en dat samenwerkingen tussen acteurs niet altijd even gemakkelijk zijn. Daarnaast heb je ook het verhaal van de animatiefilm: Sira en de Kangoerang. Op een bepaald moment is de grens tussen tekenfilm en opnamestudio verdwenen. Dan lopen de twee verhalen door elkaar.

2 Regels die door volwassenen worden opgelegd

Er zijn een heleboel regels. Yamina zal de regels van een animatiestudio uitleggen. Deze moeten ervoor zorgen dat de opnames vlot verlopen. Maar er is ook een belangrijke regel in de film die Sira zal overtreden. Kinderen leven in een wereld waarbij allerlei regels en grenzen door volwassenen worden opgelegd. Waar ligt de grens van de macht van volwassenen? Wanneer mag je nee zeggen tegen een regel? Hoe ga je als kind om met een regel waar je het niet mee eens bent.

3 Ruzie, jaloezie en bijleggen

Yamina en Aïcha zijn het vaak oneens. Ze geven elkaar opmerkingen over hun acteerstijlen, weten het beter en slingeren beledigingen naar elkaars hoofd. Gelukkig leggen ze het ook terug bij.

Personages in de animatiefilm

Sira: meisje van tien jaar met een pittig karakter

Mama Moko: mama van Sira en Yakhoub

Yakhoub: klein broertje van Sira

Mamadi: beste vriend van Sira en wil graag een superheld zijn

Baba Gassanda: de wijze man

Kangoerang: half mens, half tovenaar

Personages van de Micmacstudio

Aïcha: de jongste actrice, komt altijd te laat maar heel enthousiast, een tikje eigenwijs

Yamina: de oudste actrice, volgt de regels en wil graag de hoofdrol inspreken

Sarah: de muzikante

Sam: de techniker

Moeilijkere woorden

Hoewel de voorstelling heel begrijpelijk is voor het doelpubliek zijn er een paar woorden die je bij een groep met matige kennis van het Nederlands kan introduceren.

- absurd
- tragedie
- geofferd
- jacuzzi
- spaceship
- opendeurdag
- welzijn

Wat vertel je vooraf?

Misschien gaan jullie met de klas vaak naar een toneelstuk, maar misschien is het voor sommigen de eerste keer. Hieronder staat de theatercode uitgelegd.

- Schep geen te hoge verwachtingen zoals bijvoorbeeld: het wordt supergrappig. Want dan bestaat het gevaar dat de verwachtingen niet worden ingelost.
- Vertel de titel van het stuk, maar verklap verder nog niet te veel. Je kan wel peilen naar verwachtingen en de nieuwsgierigheid prikkelen. Zoals bijvoorbeeld: wat zou de Micmac Studio zijn? Hoe zou Sira eruit zien?
- Er wordt niet gegeten of gedronken in de zaal.
- Ga voor het stuk begint naar het toilet, want er is geen pauze.
- Duw niet met je voeten op de rug van de stoelen voor je, dat is niet leuk voor de stoel en de persoon voor je.
- Theater wordt live gespeeld en als publiek maak je ook mee de voorstelling. In dit stuk wordt je als publiek aangesproken want we zijn bezoekers tijdens de opendeurdag van de Micmac Studio.
- Als het licht dooft in de theaterzaal, is dit een speciaal moment, zo geeft de techniek aan dat het toneelstuk is begonnen. Hierdoor moet er niemand vooraan roepen: het is begonnen! Met het doovende licht stoppen we ook met praten en fluisteren.
- Zet ook als begeleider je gsm uit. (Niet op stil want licht stoort in een duistere zaal.)
- Het is leuk als het publiek aandachtig en geïnteresseerd is. Wanneer kinderen reageren op iets dat de acteurs doen of zeggen is dat juist fijn en niet storend.
- Na de voorstelling kan je een luid applaus geven als je het goed vindt, zo weten de acteurs of je genoten hebt van de voorstelling.

Na de voorstelling

Nagesprek

Het is goed om even stil te staan bij een voorstelling. Zo ontwikkelen kinderen hun smaak voor theater en leren ze hun beleving in woorden uit te drukken. Je stelt best open vragen waarop geen juist of fout antwoord kan zijn. Dit geef je best ook aan. Probeer eerst samen het verhaal terug te vertellen.

-
- Wie waren de hoofdpersonages in de film en in de Micmac Studio?
- Kan iemand zich nog de regels van Yamina herinneren?
- Wat gebeurde er met Yakhoub, het kleine broertje van Sira?
- Wie weet nog wie Sarah en Sam zijn? Wat deden ze?
- Had Sira gelijk om ongehoorzaam te zijn? Zou je dat zelf hebben gedaan?

Voorbeeldvragen

- Wat viel je op aan de voorstelling?
Bijvoorbeeld aan het decor, een vreemde gebeurtenis, ...
- Gebeurde er iets dat je niet had verwacht?
- Waren de actrices vrienden?
- Wat was er bijzonder aan de tekenfilm?
- Zou je iets veranderen aan het verhaal?
- Wat vond je een grappig moment?
- Waarom vond je het een goed toneelstuk? Of waarom juist niet?

Opwarmingoefeningen

Gekke bekken trekken

wedstrijdje: Om het gekst gezicht trekken. Iemand beeldt een emotie uit en kijkt in een spiegel. De andere leerlingen verwoorden wat ze zien. De kijkers trekken zo snel mogelijk een smool met de tegenovergestelde emotie.

1-2-3-Kangoerang!

Wat moet je doen als de Kangoerang in de buurt is? Juist! Niet meer bewegen. Net zoals bij het spelletje 1-2-3-piano mag je niet bewegen ook niet als de Kangoerang gekke bekken trekt of heel langzaam rondwandelt.

De Echo-put

De deelnemers staan in een kring. Eén leerling bootst met zijn of haar stem een klank na en roept ze in de kring. (Bijvoorbeeld: sjjjjjj, woou, zzzz, ...)

De andere leerlingen bootsen de klanken onmiddellijk na.

Tip: Laat hen de echo's in een continu ritme opzeggen. Om het ritme te behouden helpt het om daarbij heen en weer te wiegen.

Klanken verkennen

We gaan een omgeving maken aan de hand van geluiden. Bedenk vooraf een aantal plaatsen waar veel geluiden aanwezig zijn. (Bijvoorbeeld: de zee, het circus, een druk kruispunt, ...). Je kiest een plek en vraagt aan je leerlingen om een geluid te bedenken dat bij deze plaats hoort. (Bijvoorbeeld de zee: het ruisen van de golven, het krijsen van meeuwen, knerpend zand, gierende wind, ...). Het is belangrijk dat er verschillende geluiden zijn. Heb je een grote klas? Dan kan je hen in groepjes verdelen.

Schaduw schaduw aan de wand

Was jullie dit ook opgevallen in het toneelstuk? Plots was Aïcha veel groter dan Yamina. Nu ontdek je zelf hoe je dat doet. Plaats een felle lamp achter een doek. De leerlingen mogen per twee korte tableaux uitbeelden. Deel kaartjes uit waar een situatie of personages opstaan. Je kan stukjes uit het toneelstuk uitbeelden. Attributen gebruiken mag! (Bijvoorbeeld: Sira en Mama Moko, de twee actrices die in een microfoon spreken, Baba Gasandha de wijze oude man, ...) Geef de groepjes even tijd om te

overleggen. Ondertussen kijken de anderen toe. Wat is het verschil als je recht voor het doek gaat staan of als je in profiel staat? Welke houding heeft het beste effect? Laat hen experimenteren: hoe verder je van het doek staat, hoe groter je wordt.

verwerkingsopdrachten

Complimenten strooien

Nodig: post-its, balpen en een stevig blad papier per leerling.

In het toneelstuk hebben de actrices Yamina en Aïcha ruzie, ze slingeren gemene opmerkingen naar elkaars hoofd. Gelukkig leggen ze het ook terug bij. Daarbij geven ze elkaar complimenten. Ruzie maken doet iedereen wel eens, maar met een complimentje kom je veel verder. Bespreek eerst in de klas wat complimenten zijn. Je kan complimenten geven over iemands uiterlijk of kleren. Nog leuker is het wanneer het persoonlijk wordt en je aangeeft wat je bewondert, wat iemand goed kan, hoe iemand zich gedraagt. Brainstorm eerst wat voor complimenten er gegeven kunnen worden.

- complimenten over iemands talenten
- complimenten over wat je bewondert
- complimenten over iemands gedrag

Schrijf deze op het bord. (Bijvoorbeeld: Jij straalt altijd, ik kan zo heerlijk samen met jou lachen, jij kan ongelooflijk goed vertellen, jij kan fantastisch voetballen, jij maakt prachtige tekeningen, jij helpt anderen altijd, ...)

Deel nu aan elke leerling drie post-its uit. Laat hen op elke post-it in de hoek hun naam schrijven. Haal de post-its terug op en verdeel hen. Benadruk dat ze op elke post-it een positief compliment moeten schrijven. Nadien krijgt iedereen zijn of haar complimentjes terug. Iedereen leest zijn complimentjes. Wie wil mag een compliment voorlezen. Kleef de complimenten op een stevig blad papier. Je kan deze opdracht nog eens herhalen, zo legt iedereen een complimentenmap aan.

Spreek zelf een animatiefilm in

Nodig:

- Bruitage materiaal. Dit kunnen heel eenvoudige voorwerpen zijn. Houten lepels, een fluitje, plastic bekertjes en kommetjes met water, rietjes, plastic of papieren zak, raffia, potje met rijst, bestek, een kartonnen doos, ...
- Dictafoon (de meeste smartphones hebben een goede app hiervoor)
- I movie of Moviemaker

In het toneelstuk zagen we twee echte actrices aan het werk die de geanimeerde figuren in de film een stem gaven. Sarah, de muzikante, gebruikte verschillende instrumenten en voorwerpen. Wie weet nog welke dit waren? (Antwoord: dwarsfluit, altfluit, trommel,

synthesizer, klokkenspel maar ook een borstel, kiezels, papieren zak, toeter en shaker)

Ga in een kring zitten, iedereen sluit zijn ogen. Jij maakt als begeleider geluiden. Wat zouden ze kunnen zijn? Daarna mag iedereen om de beurt experimenteren met het aanwezige materiaal. (Bijvoorbeeld: Voetstappen, de wind die blaast, regen, ...)

Als inspiratie voor de geluidseffecten kan je dit filmpje bekijken. Hier zie je hoe een bruiteur of geluidskunstenaar geluiden maakt voor een tekenfilm.

<https://www.youtube.com/watch?v=-pPvIT2hXNM>

Aan de slag! Kies een stukje film waarin veel verschillende acties voorkomen. Filmpjes van bijvoorbeeld Tom & Jerry zijn hiervoor heel geschikt. Er wordt niet gesproken maar er zijn wel veel verschillende geluiden. <https://www.youtube.com/watch?v=WQCwgQLsQ90>

Bekijk samen het fragment, schrijf zoveel mogelijk geluiden op die je hoort. Oefenen maar! Welke materialen en technieken kan je het best gebruiken? Laat elke leerling één geluid zoeken. Tevreden? Zet de leerlingen en hun geluiden in de juiste volgorde, nu gaan we opnemen. Opgelet, absolute stilte is hier vereist! Elke giechel of kuch wordt ook opgenomen. Net zoals in de Micmac Studio zijn hier regels, je kan ook een rood licht gebruiken om de opnametijd aan te geven. Wanneer je het filmfragment in Imovie of Moviemaker sleept kan je het oorspronkelijke geluid dempen. Dit kan je doen door het geluid naar beneden te slepen. Vervolgens kan je het opgenomen geluid onder de film zetten. Finaliseer je project en afspelen maar!

Maak samen een klas-rap

In het toneelstuk rapt Sira een lied over de leeuwendans. Dat kunnen wij ook!

Laat elke leerling vier regels over zichzelf schrijven. Gebruik hiervoor een rijmschema zoals bijvoorbeeld ABAB. Dat wil zeggen dat de eerste regel rijmt met de derde regel en dat de tweede regel rijmt met de laatste regel. Er zijn nog veel meer rijmschema's die je kan gebruiken zoals AABB, ABBA, AAAA...

Hoe begin je aan het schrijven een raptekst?

Laat je leerlingen een blad papier nemen en zoveel mogelijk eigenschappen/bijzonderheden/... opschrijven. Laat hen hieruit vier onderwerpen kiezen. Over elk onderwerp schrijven ze één zin. Welke woorden staan er teveel? Deze kan je schrappen. Kunnen ze de woorden zo ordenen zodat ze rijmen? Misschien vind je wel een synoniem dat kan rijmen met een ander woord. Tip: gebruik een (online) rijmwoordenboek. Zijn de regels klaar? Laat elke leerling ze hardop voorlezen, misschien moeten ze nog iets aanpassen zodat het ritme goed klinkt. Nu kunnen ze de regels uit het hoofd leren en beginnen met rappen.

Als je een gedicht wilt rappen, moet je op zoek gaan naar een ritme. Experimenteer met verschillende tempo's. Deel de klas op in groepjes. Ieder groepje krijgt een stuk van het gedicht toegewezen en leest in een ander ritme voor: schildpadtraag (= zo traag mogelijk), olifantenstap (= normaal ritme), slangsluipend (= alle woorden aan elkaar

uitspreken) luipaardsnel (= zo snel mogelijk). Tip: heb je een grote groep? Verzin dan nog meer ritmes en stijlen. Nu je geëxperimenteerd hebt met verschillende stijlen, kies je het ritme waarbij het gedicht het meest lijkt op een raptekst. Echte rappers zijn ook 'cool'. Wanneer je leerlingen het gedicht gaan rappen, moeten ze zich ook als echte rappers gedragen. Daar horen uiteraard attributen bij zoals een zonnebril, een pet, een hoofdtelefoon en dansbewegingen. Laat je leerlingen een performance brengen voor elkaar. Daag hen uit om de tekst uit het hoofd te leren, want wie zag ooit een echte rapper met een liedjstekst in de hand? Een raptekst heeft natuurlijk ook muziek nodig. Voor het ritme kan je gebruik maken van het programma 'Garageband' voor Mac of 'Audacity' voor Windows. Hiermee kan je ook gemakkelijk stemgeluid opnemen.

Interview

Nieuwe stemmen in De Studio. Verhalen uit de hele wereld.

Wie of wat zijn de Zebarbar?

Yamina: Onder de naam De Sprookjesweverij hebben we al een paar voorstellingen kunnen maken voor een jong publiek. Met de steun van CC Deurne en van het (inmiddels verdwenen) MAF – festival hebben we muziektheater gemaakt met roots in de mythes en de sprookjes van Noord-Afrika. Vorig jaar hebben we dan gekozen om door het leven te gaan als Zebarbar. Die naam dekt de lading beter: we willen verhalen vertellen uit Afrika en Azië aan een stedelijke jeugd die ook steeds meer haar wortels heeft in de hele wereld. Verhalen vertellen in een opwindend muzikaal kader – dat is Zebarbar.

Han: Al meer dan 20 jaar speel ik bij DAAU, een niet zo klassiek muziekensemble dat alle genres en stijlen heeft gemixt. Dat bleek de ideale voedingsbodem voor het theater van Yamina. We zijn uitgekomen bij een muzikale mix van oud en nieuw, van folk, roots en hedendaagse muziek.

Yamina: Ik heb Han ontdekt toen ik dikwijls naar Antwerpen kwam om te dansen.

In dansvoorstellingen?

Yamina (lachend): Neen gij, ik was een grote fan van Think of One en kwam uit Luik om mee te dansen op het podium bij hun concerten. Vollen bak ambiance.

Yamina Tak Katz noemt zich een 'banlieusarde' – een kind uit de banlieue van Parijs. Ze herinnert zich hoe ze als kind naar het theater keek.

Yamina: Ik groeide op in Bobigny, niet ver van de MC 93, iets zoals deSingel. Wij keken elke week naar "de parade van de Parisiens" die helemaal opgekleed de oversteek van het plein maakten van de metro naar een theaterzaal waar wij zelf nooit kwamen. Theater was iets voor het chique volk; ik wilde zelf films maken en via de opleiding in Saint-Denis ben ik uiteindelijk terecht gekomen in Luik. Mijn plan was om de acteursopleiding te volgen om zelf acteurs beter te kunnen regisseren, maar zelf spelen is steeds belangrijker geworden.

Yamina en Aïcha kwamen elkaar uiteindelijk tegen op de toneelwegen van Vlaanderen. Aïcha was op tournee met haar succesvoorstelling *Dis-moi wie ik ben*. Na de voorstelling was er meteen een klik. Aïcha volgt inmiddels de regieopleiding in Maastricht. Na een project voor jongeren met Laika (*Konijn met pruimen*) is het de eerste keer dat ze voor kinderen gaat spelen. Voor mij zitten twee vrouwen met een missie.

Aïcha: In de meeste Vlaamse steden zie je steeds meer kinderen met een niet-Vlaamse achtergrond. Ze gaan vaak met de school naar het theater, maar daar zien ze maar zelden verhalen of spelers waar zij zich mee kunnen identificeren.

Yamina: We weten uit onderzoek dat als kinderen in contact komen met rolmodellen, dat dit een positieve bijdrage oplevert voor hun zelfbeeld en hun welbevinden. De Vlaamse toneelwereld is – euh - nogal wit. Ikzelf word vooral gebeld om rollen te vertolken die uit het leven zijn gegrepen zoals de moeder van een terrorist. (lacht groen) We hopen echt de clichés te doorbreken en te zorgen voor een swingend stuk jeugdtheater – met humor en vaart, met een grote vrijheid om in het verhaal te stappen.

Aïcha: Het verhaal vonden we in mijn jeugd: Het eens zo machtige koninkrijk van Ghana dat versnipperd raakte.

Yamina: Aïcha is trouwens echt een prinses.

Aïcha (onderbreekt): Maar dat is niet belangrijk. Het fijne is dat we kunnen vertrekken van de verhalen uit Afrika die nog steeds mondeling door worden gegeven. Daardoor zijn er veel varianten op dezelfde mythes; maar dat geeft veel vrijheid aan de verteller om te spelen met de elementen. Het verhaal is nog steeds levendig; het kan nog steeds veranderen.

Yamina: Zo kwamen we bij een wat speciale vorm uit. Het verhaal wordt helemaal opnieuw verteld in een animatiefilm. Bij elk personage moeten natuurlijk de stemmen ingesproken worden – zoals Vlaamse acteurs doen bij Amerikaanse tekenfilms. Dat is wat er gebeurt in de MIC MAC studio. Twee actrices moeten de teksten inspreken bij een film. Maar er zijn raadsels en geheimen in het verhaal en er ontstaan discussies over de tekst.

In Amerika, maar ook in Vlaanderen, worden die rollen meestal ingesproken door topacteurs die er heel hun talent in kwijt kunnen. Wie zijn jullie favorieten?

Han: Chicken Run!

Aïcha: Shrek! Maar ook Toy Story.

Yamina: Bijna alles van Dreamworks.

Han: Maar toch vooral Croods.

Allen: Yes! Croods!

Tekst: Marc Verstappen